

מס' נוהל: 02-12	 המחלקה לבטיחות, גיהות ואיכות הסביבה Department of Occupational and Environmental Safety and Hygiene האוניברסיטה העברית בירושלים THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM
בתוקף מ: 2 ביולי 2020	
תאריך עדכון אחרון: 2 ביולי 2020	נוהל בטיחות להעסקת נשים בהריון, נשים מיניקות ונשים בגיל הפוריות במעבדות

מטרת הנוהל: העסקה בטיחותית של נשים בהריון, נשים מיניקות ונשים בגיל הפוריות במעבדות.

אחריות: מנהל המעבדה.

רשימת סיכונים: חומרים כימיים מסוכנים, גורמים ביולוגיים פתוגניים, קרינה, חום.

הנחיות מקצועיות:

העסקת נשים בהריון, נשים מיניקות ונשים בגיל הפוריות במעבדות

נבקש להביא לתשומת לבך את הנהלים הנוגעים להעסקת נשים בגיל הפוריות, נשים בהריון ונשים מיניקות החשופות לחומרים ולגורמים שונים ולקרינה מייננת.

חובות מנהל המעבדה והעובדת או הסטודנטית

גורמים תעסוקתיים שונים יכולים לפגוע בפוריות ו/או לפגוע בעובר. על העובדות ועל מעסיקיהן להכיר את הגורמים כדי למנוע חשיפה שיכולה להיות מסוכנת.

מנהל המעבדה חייב ליידע את העובדת או הסטודנטית מהו החומר שניתן לה ולהפנות אותה לגיליון בטיחות (MSDS) של החומר. מנהל המעבדה חייב ליידע את העובדת או הסטודנטית מהו הגורם הביולוגי שניתן לה ולהפנות אותה למקורות מידע מהימנים בנוגע לסיכוני הגורם.

במעבדות האוניברסיטה מותקנים אמצעי הגנה הנדסיים, כגון מנדפים כימיים או ביולוגיים, ומסופק ציוד מגן אישי. יש להקפיד לעשות בהם שימוש כדי למנוע חשיפה. כאשר אין אמצעי הגנה הנדסי או שיש בו תקלה – אין להימצא במקום. האמצעים הנדסיים חייבים לעבור בדיקות תקופתיות על-פי חוק.

מנהל המעבדה המעסיק נשים בגיל הפוריות יודא שאין במעבדתו ריכוזי עופרת, קדמיום או כספית אורגנית ונגזרותיהם מעל לריכוזים המפורטים להלן.

על העובדת או הסטודנטית מוטלת החובה לוודא את כללי הזהירות בשימוש בחומרים שניתנו לה.

על אישה המועסקת במעבדה העובדת עם החומרים המפורטים להלן, להודיע בכתב על הריונה או על היותה אישה מיניקה למנהל המעבדה ולדיקן המשנה מיד עם היוודע על הריונה.

במקרה שבו עובדת או סטודנטית הודיעה על הריון או הנקה, יאסור עליה מנהל המעבדה לעבוד עם חומרים מסוכנים או ברמות קרינה אסורות, כמפורט להלן. על מנהל המעבדה לנסות ולשבץ את העובדת בעבודה חלופית. במידה ולא ניתן למצוא לה תפקיד חלופי במעבדה בה היא עובדת, יפנה דיקן המשנה למנהל מחלקת כוח אדם על מנת למצוא לה תעסוקה אחרת עד לסיום המצב המחייב את השינוי.

אישה – עובדת או סטודנטית, החשופה במסגרת עבודתה לחומר שאינה בטוחה לגבי פוטנציאל הסיכון שבו, מתבקשת לפנות לעוזרת לרפואה תעסוקתית באגף משאבי אנוש בטלפון: 02-5882748 לשם ביצוע בירור. במידה וקיים ספק לגבי החומר, תופנה האישה לייעוץ טרטולוגי פרטי.

במסמך זה מוזכרים הסיכונים המופיעים בתקינה ספציפית לנשים בגיל הפוריות, נשים הרות ונשים מיניקות. בעקרון, לגבי שאר הסיכונים התעסוקתיים ההתייחסות בתקינה זהה לכלל אוכלוסיות העובדים, נשים וגברים.

עובדות בקרינה מייננת

הגבולות על העסקת נשים בגורמים מזיקים בתקופת ההריון וההנקה מוסדרים בחוקים ובתקנות: תקנות עבודת נשים (עבודות בקרינה מייננת), תשל"ט-1979, תקנות עבודת נשים (עבודות בקרינה מייננת), (תיקון), התשע"א-2011, תקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), תשע"א-2011.

חשיפת אישה בהריון לקרינה מייננת תוגבל, החל מרגע שבו האישה הודיעה על הריונה למעביד ולממונה בטיחות הקרינה, כך שהמנה השקולה לעובר תהיה נמוכה ככל שניתן ובכל מקרה לא תעלה על 1 מילי סיברט, חשיפה חיצונית ופנימית יחד, במשך כל תקופת ההריון.

על העובדת חלה חובת דיווח על היותה בהריון למעביד, לממונה בטיחות הקרינה ולרופא התעסוקתי, מוקדם ככל שניתן.

נשים מניקות לא תועסקנה בעבודה בה קיים סיכון משמעותי לחשיפה פנימית ובכל מקרה העובר ותינוק האישה יזכו לרמת הגנה דומה לזו של אנשים מן הציבור.

כמו כן, חלה חובת דיווח לרופא תעסוקתי על היותה מניקה מיד עם חזרתה לעבודה.

על העובדת חלה החובה להכיר את המגבלות המפורטות לעיל.

על המנהלים/המעביד וממונה בטיחות הקרינה להכיר את ההגבלות החלות בהעסקת נשים בקרינה.

הגבלות הנוגעות לנשים בגיל הפוריות

על פי תקנת עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), תשס"א-2001, חלות ההגבלות הבאות בהעסקת נשים בגיל הפוריות:

1. במידה וקיים סיכון כי במהלך עבודתה תיחשף האישה לאדמת (Rubella), יש ליידע את האישה בכך ולהפנות אותה ל"טיפת חלב" לשם קבלת חיסון.
2. אין להעסיק אישה בגיל הפוריות במקום בו מייצרים אטרטינט (Etretinate).

ריכוזים מירביים באוויר

אין להעסיק אישה בגיל הפוריות, בהריון או מניקה במקום בו האוויר מכיל ריכוזים גבוהים מהמפורט:

ריכוז מירבי באוויר	שם החומר
0.05 mg/m ³	Lead and derivatives עופרת ונגזרותיה
0.005 mg/m ³	Cadmium and derivatives קדמיום ונגזרותיו
0.005 mg/m ³	Organic mercury and derivatives כספית אורגנית ונגזרותיה

הגבלות הנוגעות לנשים בהריון ומניקות

על פי תקנות עבודת נשים (עבודות אסורות, עבודות מוגבלות ועבודות מסוכנות), תשס"א-2001, להלן ההגבלות:

א) אין להעסיק נשים בהריון או מניקות בייצור או בחשיפה לחומרים אלו:

1. ארסן (זרניך) ונגזרותיו האנאורגניות (Arsenic and Inorganic Derivatives);
2. בנזן (Benzene);
3. וורפרין (Warfarin);
4. תלידומיד (Thalidomide);
5. דיאתיל סטילבסטרול (Diethylstilbestrol);
6. תכשירים ציטוטוקסים אנטיסרטיניים, לרבות:
 - (1) אנתרציקלינים (Anthracyclines);
 - (2) אפיפודופילוטוקסינים (Epipodophyllotoxins);
 - (3) וינקא-אלקלואידים (Vinca Alkaloids);
 - (4) אנטימטבוליטים כגון: פלואורואוראציל (Fluorouracil);
תיוגואנין (Thioguanine);
מתותרקסאט (Methotrexate);
 - (5) אלקילטורים כגון: מכלוראתאמין (Mechlorethamine);
ציקלופוספאמיד (Cyclophosphamide);
7. אתיל ניטרוזורה (Ethylnitrosourea);
8. ביפנילים פוליכלוריניים (Polychlorinated Biphenils);
9. רטינואידים לרבות איזורטינואידים (Retinoids-Isoretinoids).

ב) אין להעסיק אישה בהריון או מניקה במקום בו האוויר מכיל ריכוזים גבוהים מהמפורט:

ריכוז מירבי באוויר		שם החומר
0.75 ppm	Ethylene oxide	אתילן אוקסיד
0.75 ppm	Vinyl chloride	ויניל כלוריד

ג) אין להעסיק עובדת בהריון בקרבה למקור חום העלול להעלות את חום גופה מעל ל-38.5 מעלות צלזיוס למשך ארבע שעות רצופות ומעלה.

גורמי סיכון ביולוגיים

בין הגורמים שיכולים לפגוע בהריון או בעובר:

Rubella (German measles), Cytomegalovirus (CMV, HHV5), Herpes Simplex (HSV-1/HHV1, HSV-2/HHV2), Varicella zoster (chicken pox, HHV3), Hepatitis A, B, C (HAV, HBV, HCV), Human Immunodeficiency Virus (HIV), Listeria monocytogenes (Listeriosis), Toxoplasma gondii (Toxoplasmosis), Zika, Rubeola (measles), Parvovirus B19 (erythema infectiosum; fifth disease), Treponema pallidum (syphilis), Genital Mycoplasma, Influenza, Mumps, Lymphocytic choriomeningitis, Poliovirus, Coxsackie B viruses, Condyloma acuminata, Pestiviruses, pathogenic strains of E. coli.

נבקש להביא תוכן הודעה זו לידיעת מנהלי המעבדות, עובדות המעבדה והסטודנטיות ביחידותיכם.